

Melek ve Boncuk

Merhaba, benim adım Boncuk.

Size bir hikâye anlatacağım.
Bu, benim ve sevgili arkadaşım
Melek'in hikâyesi. Şimdi parlak
tüylerim, dolu bir midem var
ama küçükken öyle değildi.
Henüz yavruyken sokaklarda,
kardeşlerimle birlikte eski bir
evin altında yaşamaya
çalışıyorduk.

Annem, bizim için yiyecek aramak üzere uzaklara giderdi. O yokken biz kardeşlerimle oynardık. Ama bazen yiyecek bulamadan dönerdi. O zaman açlıktan birbirimize sokulup uyurduk. Bir gün büyük bir gürültüyle irkildik; makineler evimizi yıkıyordu. Kaçarken ben geride kaldım ve üzerime taşlar düştü. Saatler sonra çıkabildim ama ne annem ne de kardeşlerim ortada yoktu.

Yalnız kalmıştım. Aç ve yorgundum. Lokanta önlerinde dolaştım, çöpleri karıştırdım ama üç gündür bir şey yememiştim. Sonunda olduğum yere yığıldım. Tam o sırada kısa adımlar duydum. Bir çocuk, elinde yere vuran ince bir sopayla bana yaklaştı.

Sopa ayağıma değdiğinde hafifçe havladım. Kız durdu, eğildi ve beni kucağına aldı. “Zavallı köpek, sana zarar mı verdim?” dedi yumuşak sesiyle. O an kendimi güvende hissettim. Parmaklarıyla yüzüme dokundu, başımı okşadı. “Karnın mı aç?” diye sordu. Evet, hem de çok.

Beni göğsüne yasladı,
diğer eliyle bastonunu
yere vurarak yürüdü. Bir
apartmanın kapısında zili
çaldı. Yukarıdan bir kadın
sesi geldi: “Geliyorum
kızım.” Kadın kapıyı açtı
ve beni görünce şaşırdı.
“Melek bu ne?” dedi.
“Anne çok aç, lütfen onu
doyuralım,” diye
yanıtladı Melek. Annesi
yukarıda konuşmayı
teklif etti.

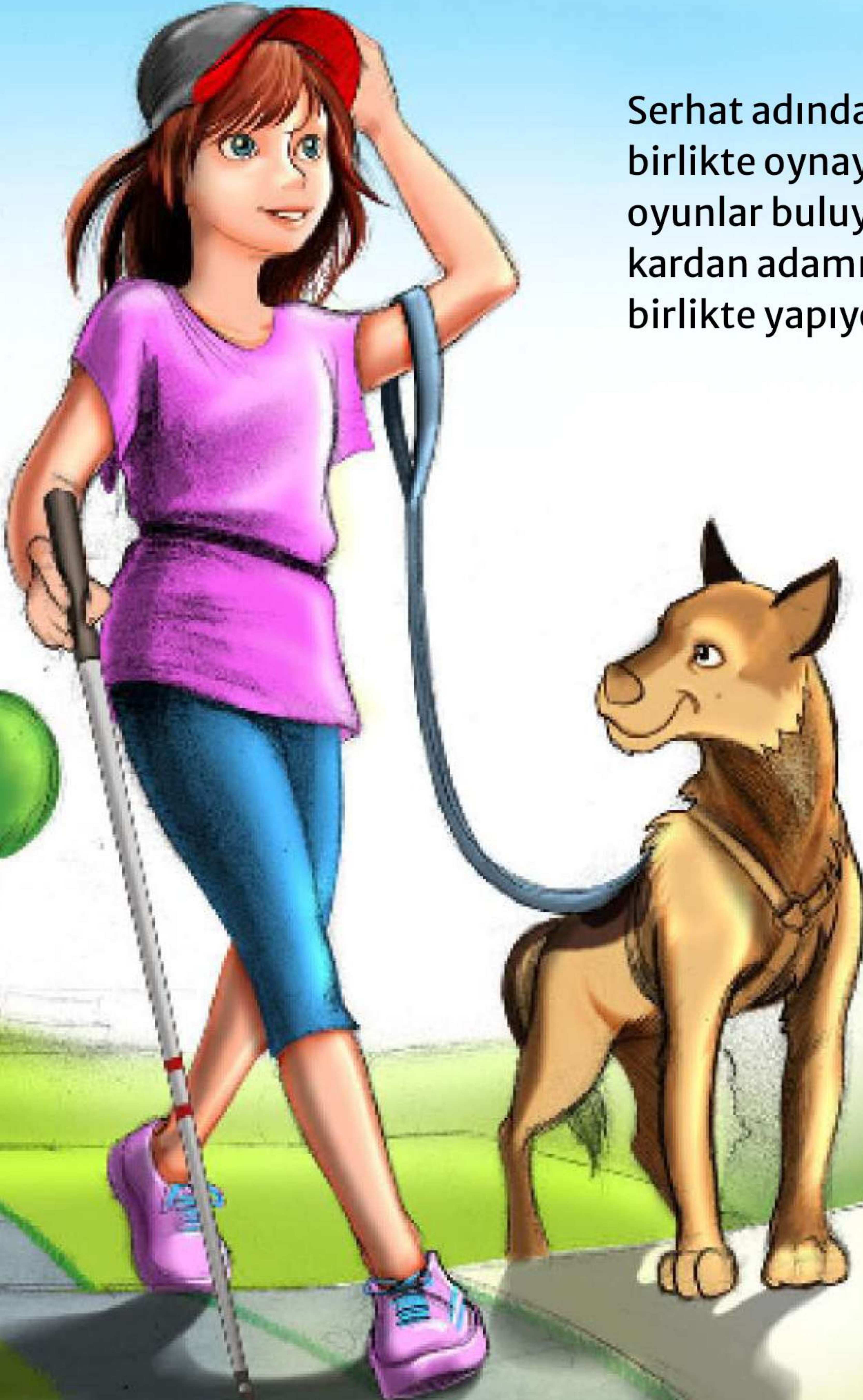
Sopa ayağıma değdiğinde hafifçe havladım. Kız durdu, eğildi ve beni kucağına aldı. “Zavallı köpek, sana zarar mı verdim?” dedi yumuşak sesiyle. O an kendimi güvende hissettim.

Parmaklarıyla yüzüme dokundu, başımı okşadı. “Karnın mı aç?” diye sordu. Evet, hem de çok.

Yürüyüşlerimiz en sevdiğim anlar. Melek bastonunu kullanarak yönünü buluyor. Bastonun adı beyaz bastonmuş. Önüne engel çıktığında ucu değişiyor, Melek de yönünü değiştiriyor.

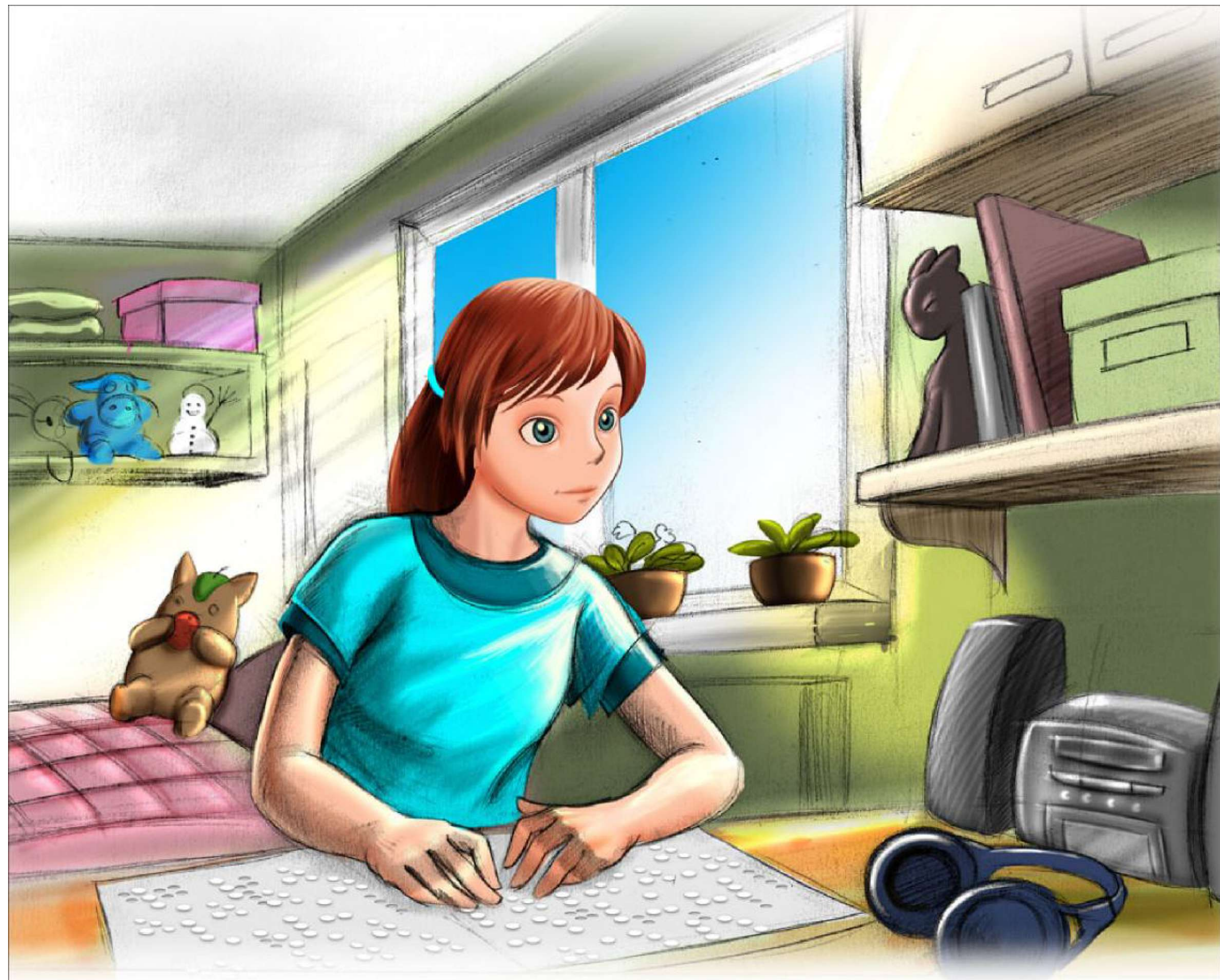
Serhat adında bir arkadaşı var, birlikte oynayabilecekleri oyunlar buluyorlar. Mesela kardan adamı tarif ederek birlikte yapıyorlar.

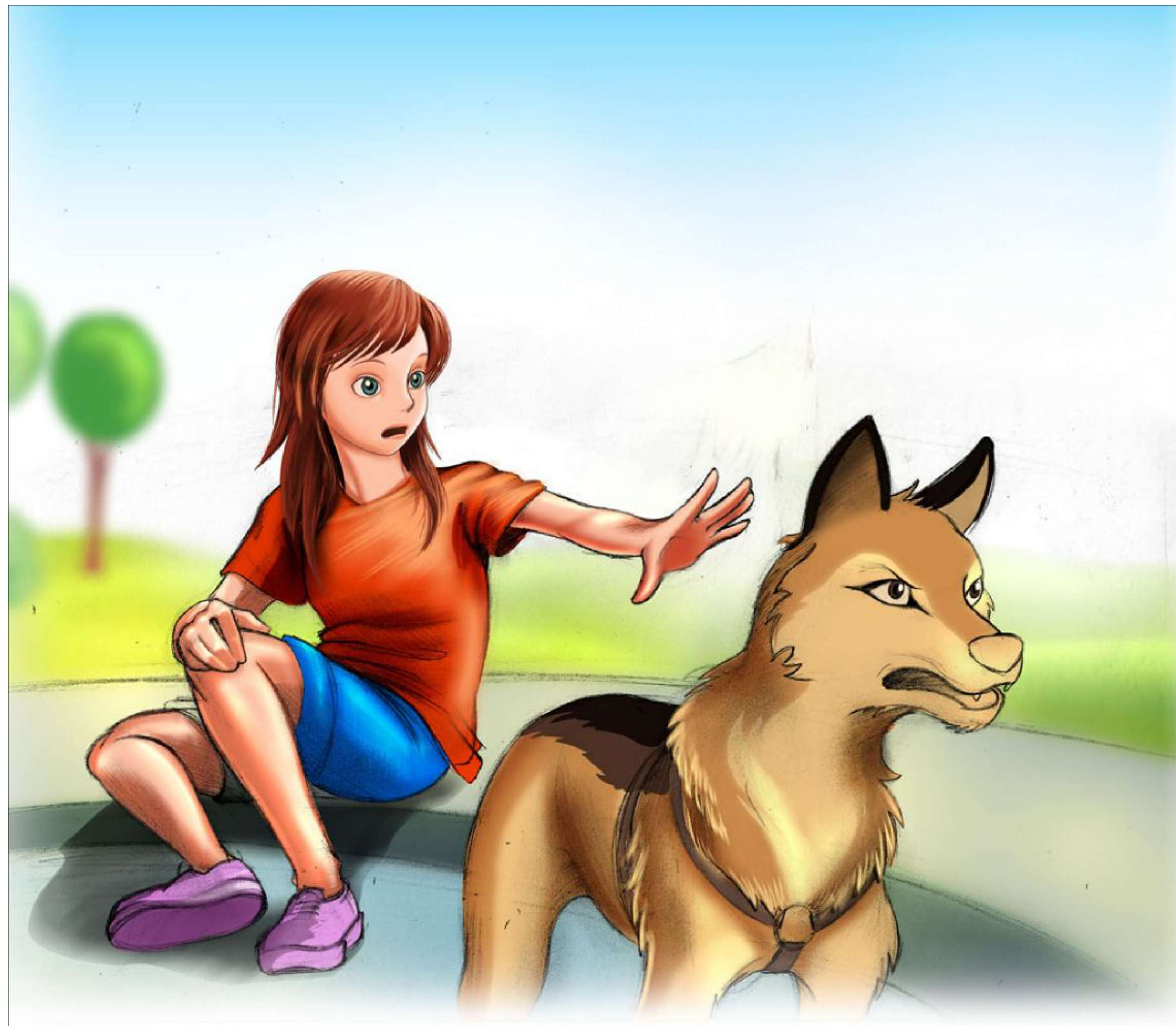

Melek kitapları da çok seviyor. Ellerini kabartma yazılara dokundurarak okuyor. Bunu okulda öğrenmiş. Bir gün Melek'i okuldan almaya gittik. Tüm çocuklar onun gibiydi. Melek çok başarılı ve arkadaşları onu çok seviyor.

Ama herkes böyle değil. Bir ocuk bir gün Melek'i itti. Melek yere düştü, dizinden kan geldi. O an çok kızdım, havlayarak koşmak istedim. Bir başka gnse biri onunla alay etti. Melek çok üzülmüştü. Keřke konuşabilsem de onu savunabilsem.

Yine de iyi kalpli insanlar da var. Bazı çocuklar Melek'e yolda yardım ediyor. Siz de görme engelli biriyle karşılaşırsanız önce yardım isteyip istemediğini sorun. Eğer isterse ona nazikçe eşlik edin.

Birinin hayatını kolaylaştırdığınızda, siz de kendinizi iyi hissedersiniz. Melek çok mutlu bir çocuk. Onu tanıdığım için çok şanslıyım. O da beni bulduğu için mutlu. İyi ki yollarımız kesişmiş.

Ailelere Notlar

Farklılıklarla Karşılaşmak Doğaldır Çocuklar, farklı bireylerle karşılaştıklarında şaşırabilir. Bu durum, gelişimin doğal bir parçasıdır. Önemli olan, bu karşılaşmalar sırasında onlara nasıl eşlik ettiğimizdir. Hikâyelerde olduğu gibi, bir arkadaşlık çoğu zaman kalıpları yıkar. Etiketleyen Değil, Açıklayan Bir Dil Kullanın “Farklı gelişen”, “özel gereksinimli” gibi ifadeleri açıklarken, çocuğunuza dışlayıcı olmayan ama sade bir anlatım sunun.

👉 Örnek: “O da senin gibi bir çocuk ama bazı şeyleri daha farklı öğreniyor.”

Davranışla Yol Gösterin Sokakta ya da okulda farklılık gösteren bireylerle karşılaştığınızda empatik davranarak çocuğunuza örnek olun. Siz selam vererseniz, o da verir.

Sorularına Cevap Verin, Merakını Bastırmayın “Anne, o neden böyle?” gibi soruları geçiştirmek yerine, anlayabileceği açıklamalarla yanıtlayın. Bu, empati gelişimini destekler.

Paylaşımın Anlamını Genişletin Bir oyuncağı paylaşmak kadar bir duyguyu paylaşmak da öğreticidir. Çocuğunuzu sadece eşyayı değil, ilgisini, zamanını paylaşmaya teşvik edin.

Öğretmenlere Notlar

“Farklılık Doğaldır” Bilincini Yerleştirin Öğrencilerin öğrenme biçimlerinin ve sosyal becerilerinin farklı olabileceğini kabul ettiren kapsayıcı bir dil geliştirin.

👉 Örnek: “Herkes her şeyi aynı hızda öğrenmez ama herkes öğrenir.”

Merakı Karşılayın, Bilgilendirin Bir öğrenci başka bir arkadaşını merak ettiğinde, utanmadan ve empatiyle açıklama yapın.

👉 “Onun bazı şeyleri yapma şekli farklı ama birlikte çok güzel oyunlar oynayabilirsiniz.”

Sınıfta Herkesin Yeri Olduğunu Gösterin Engelli bireylere yönelik alay ve dışlamaya karşı sıfır tolerans gösterin. Açık kurallar belirleyin: “Bu sınıfta herkes saygıyı hak eder. Kimseyi dışlamayız.”

Aktif Katılımı Teşvik Edin Farklı gelişen öğrencileri yalnızca izleyen değil, görev alan kişiler hâline getirin. Onlara anlamlı roller verin.

👉 Örnek: Pano sorumlusu, yardım gönüllüsü.

Empatiyi Uygulamalı Olarak Öğretin

* Gözleri bağlı yürüme çalışmaları

* Sessiz iletişim egzersizleri

* Hikâyelere farklı son bulma etkinlikleri Bu tür etkinlikler soyut empati kavramını davranışa dönüştürür.

Tüm Velilerle İletişim Kurun Yalnızca engelli öğrencilerin ailesiyle değil, tüm velilerle aktif iletişim hâlinde olun. Önyargılar evde başlar, sınıfta dönüşür.

Dilin Gücü – Küçük Sözler, Büyük Etkiler

✗ Kaçınılması Gereken Kalıplar: • “Onlar farklı zaten.” • “Bizden değil.” • “Normal/özel çocuk” ayrımı • “Uslu ol, yoksa özürlü olursun.” Bu sözler, çocukların zihninde dışlayıcı ayrımlar oluşturur.

✅ Yerine Kullanılabilecek İfadeler: • “Herkes bazı şeyleri farklı yapabilir.” • “O da senin gibi oyun oynamayı seviyor.” • “Aynı olmak gerekmez, birlikte olmak güzeldir.”

🔒 Unutmayın: Empati, doğuştan gelen değil, öğrenilen bir değerdir. Farklılıklara saygı, çocuğunuza verebileceğiniz en güçlü yaşam rehberidir.

Ailelere – Kalbe Yolculuk

Bazı hikâyeler sadece okunmaz, hissedilir. Elinizde tuttuğunuz öykü de böyle bir dokunuş taşıyor.

Bir gün çocuğunuz, farklı gelişen biriyle karşılaştığında size sorabilir: “Anne, o neden konuşmuyor?” “Baba, o niye yürümüyor?” İşte o an, gerçek eğitimin başladığı andır.

👉 “Bazı çocuklar bazı şeyleri zor öğrenir ama sevgileri kocamandır,” diyebilirsiniz örneğin.

Korku öğretilirse büyür; empati öğretilirse değiştirir. Merak eden çocuğunuzu susturmayın, yönlendirin.

Sakıncalı bazı sözler çok derin yaralar bırakabilir.

👉 “Uslu dur, yoksa özürlü olursun” gibi sözler hem çocuğunuzu hem başkalarını kırar. Diliniz anlayışın dili olsun.

Ve bir gün çocuğunuz dışlanan bir arkadaşını evinize getirdiğinde, onun gözlerinin içine bakarak şöyle diyebilmelisiniz: “İyi ki varsın. Sen çok şey öğrettin bize.”

Öğretmenlere – Kalpten Öğretenler İçin

Bazı dersler sınavla ölçülmez; sevgiyle hatırlanır.

Bir çocuk diğerine bakarken tereddüt ettiğinde siz devreye girin:

👉 “Bu tekerlekli sandalye onun kanadı gibi. Ona uçmayı sağlar.” Sınıfa farklı gelişen bir birey geldiğinde, müfredattan önce birlikte yaşamayı öğretin. Bilgiden önce bağ kurmayı, kalıptan önce değer vermeyi anlatın.

Akran zorbalığını ‘çocukça’ deyip geçmeyin. “Onlar başka” gibi cümleler, bir kalbi derinden yaralayabilir. Siz iyileştiren olun.

👉 Deyin ki: “Bu sınıfta herkesin bir yeri var. Biz birlikte güçlüyüz.”

Empatiyi oyunla öğretin, sessiz öğrencilere söz verin, kahramanlıkları birlikte keşfedin.

Son Söz

Her çocuk, bir kelimeyle büyür. Bir bakışla cesaretlenir. Bir davranışla güçlenir... ya da içine kapanır.

ÖZÜRLÜLER VAKFI ÇOCUK YAYINLARI

Melek ve Boncuk

Yazar: Elif Uzel

İllüstrasyon: Erinç Kaan

Grafik tasarım ve hazırlık: Viraj İletişim

Yayına hazırlayan: Esra Berberoğlu

Yayına hazırlamada katkı sağlayanlar: Nur İçözü

Özürlüler Vakfı hakkında

Özürlüler Vakfı, 1998 yılında İstanbul'da kurulan ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. Bedensel, görme, işitme, zihinsel özürlü ve süregen hastalığı olan bireyleri toplum nezdinde temsil etmeyi, sorunlarını sürekli gündeme getirerek çözümü için kamuoyu oluşturmayı ilke edinmiştir. Özürlü hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanında çalışmalar yürütmektedir.

